

ČO JE CIEĽOM TÝCHTO NOVÍN?

Prišiel rad aj na nás, aby sme sa vyjadrili k aktuálnym otázkam, a tak k Vám, krajanovia slovenskí, prichádzajú tak dávno očakávané, tak túžobne vyzerané národné noviny! Vieme, že odvšadiaľ, kde sa nachádzajú úprimné duše nášho národa, ich privítajú hlasy plné vďačnosti, radosti a nádeje, rovnako ako sa z pevniny ozýva hlasné víťanie, keď do prístavu prichádza dávno, dávno vyčkávaná loď, čo vezie blízky i očakávaný tovar, a podobne, ako z tej lode nadšene pozdravujú tých, čo stoja na brehu, aj my zdravíme Vás, čo ste nás oddávna vrúcne vyzerali a teraz ste sa s nefalšovanou radosťou a srdečne zhromaždili okolo nás: Vy nás vidíte v diaľke a voláte: „naša loď!“, a my zas pri pohľade na Vás zvoláme: „zem!“ A keď už sa takto zvitáme a objímeme, komu za to máme spoločne poďakovať, komu vyliat' svoje vrúcne city? Tomu, čo obklopený leskom a slávou zo svojej výsosti vrhol milostivý pohľad aj na náš opustený národ, čo vypočul naše dávne prosby a túžby a obdaril nás tým dobrodením, za ktoré srdcia nás všetkých dlho horeli: národnými novinami. Jemu patrí naša vďaka, on nám doprial, aby sme sa dožili tejto radostnej chvíle, on v nás upevnil nádej!

Skutočne máme dôvod tešiť sa, že sme národné noviny dostali. V Ohlase, ktorý sme Vám, krajanovia, pred niekoľkými týždňami poslali, sme stručne vyložili, aké sú vo všeobecnosti noviny potrebné, a aj to, že ak sa nájde niekto, kto ich naozaj veľmi, veľmi potrebuje, potom sme to my. Keď sa poobzeráme po iných národoch v našej uhorskej krajine, vidíme, že nás takmer vo všetkom prevyšujú a že my, čo sme ich predtým v mnohých ohľadoch predbehli, teraz za nimi zaostávame a sme takpovediac odstrčení do úzadia. Čo je však príčinou nášho zaostávania? Nezachytili sme požiadavky doby a nepoznáme ani svoje vlastné potreby, a keď ich nepoznáme, nemôžeme ich ani nasýtiť, nič nedokážeme napraviť. Kvôli tomu zaostávaniu sme sa v čase, keď nás iné národy predbehli, sami opustili a oddali do milosti Božej. Božia milosť a pomoc je, pravdaže, potrebná všade a bez nej človek nič nez môže, ale bez práce, bez námahy nepríde ani Božie požehnanie, lebo človek si ho môže získať a stane sa ho hodným len prácou. Musíme teda pracovať a do práce sa pustiť s celou dušou, no najprv potrebujeme vedieť, čomu sa máme venovať, čo máme prijímať, čoho sa máme strániť, čo naprávať, a všetko to spoznať. Ale ak si chceme vybudovať nezlomnú vytrvalosť, aby sa nám dielo podarilo, musíme si predovšetkým priznať, že sme spadli nízko, veľmi nízko, pretože každé pokánie predchádza úprimné

vyznanie vlastných chýb a nedostatkov. Na to, aby sme svoj žalostný stav spoznali, sa nemusíme zamyslieť príliš hlboko, ľahko sa nám vyjaví aj pri bežnom pohľade na národy žijúce v našej vlasti, a na nás samotných, a ukáže nám ho aj to, čo si o nás myslia iní: už nestačí orať a hospodáriť len tak, ako to vedeli a robili naši predkovia, nestačí sa zaoberať len jednoduchšími remeslami bez hlbších vedomostí, nestačí vedomosti potrebné pre povolanie len v školách získať a potom len pri nich po celý život zotrvať v presvedčení, že šťastný je ten, čo sa uspokojí s málom! Nestačí len na starootcovskej pôde vysedať, spomínať na pekné staré časy a s hlbokým uspokojením o nich dokola počúvať, nestačí sa so svojimi slobodami pred inými vystatovať, nestačí vedieť len to, čo sa v dedine, v okolí, v stolici, na vidieku deje, nestačí žiť len pre seba a všetko, čo sa nastíska, nazbiera, naznáša minúť len na seba a svojich blízkych, nestačí písať a vydávať len náboženské knihy a nejaké verše či básne, nestačí len tu a tam nejakú knihu kúpiť a preberať sa v nej len vtedy, keď má človek na to náladu! Naša doba vyžaduje oveľa viac, teraz máme oveľa väčšie potreby než kedykoľvek predtým! Veľa, veru nám veľa chýba, máme množstvo nedostatkov, no my sme doposiaľ vždy trvali len na tom istom, len sme vykrikovali, aký sme my znamenitý, výborný a bohvie ešte aký národ, vyvyšovali sme sa do neba, a pritom sme nenazreli do svojho vnútra a nerobili nič, alebo takmer nič, a ak sme aj čosi malé vykonali, prehnane vysoko sme si to cenili a pevne si na tom zakladali, ba už sme si dokonca zaviedli aj takú módu, že sme za naše nešťastia, za náš chatrný stav a za to, že nás svet odstrkuje, vinili iných, pripisovali to ich zlosti, a sami seba sme vydávali takmer za dokonalých, bezchybných, a tak sme svoje vlastné slabosti, svoje chyby, viny a hnev skrývali sami pred sebou a zostávali stále tí starí, tí zdanlivo dokonalí a hromžili na iných namiesto na seba. Celé jeremiády* sme vyspevovali na iných a vôbec nám nezišlo na um, že by sa nám nikdy nebolo stalo to, čo sa nám stalo, že by sme nikdy neboli takí zatlačení do úzadia, keby sme sa sami lepšie držali a preukázali viac duchovnej sily. Slabý neustále narieka a žaluje sa na druhého, mužný si pevne zastane svoje miesto a na ňom vykonáva svoju prácu a nedá sa z neho odstrčiť. Musíme teda najprv spoznať sami seba, svoje slabosti, svoje chyby, viny a zlosti, ak sa chceme dostať ďalej, ak máme chuť do práce a do života a ak sa mienime zaradiť k iným národom v našej vlasti. Máme nádej, že keď bude naša vlasť vidieť, že neležíme ako klát na ceste, že neživoríme len fyzicky, ale že sa vieme chopiť i vyššieho ľudského života a aj my prijímame to, čo je v ľudskom živote šľachetnejšie a krajšie, máme, ako vravím, nádej, že nám naša vlasť

nielenže neodoprie, čo pre svoj rozvoj potrebujeme, ale nám to aj dopraje. Ved' aj my sme jej synovia, a to verní, ved' bez nás ani naša vlasť ako celok vonkoncom nemôže dospieť do dobrého stavu, nemôže ako celok rozkvitnúť. Keď to teda s našou vlasťou myslíme dobre, musíme požadovať vlastný rozvoj a aj na ňom pracovať. Povedali sme však, že skôr, než sa do tej práce pustíme, musíme poznať požiadavky doby a svoje potreby, a práve na to nám poslúžia naše národné noviny, ktoré sa stanú centrom, kde sa budú schádzať a radiť všetci, ktorým leží náš národ na srdci, kde môžeme predložiť svoje požiadavky, túžby, názory a rady. Tomu všetkému budú naše noviny otvorené, a tiež otvorené tým, čo zostanú verní kráľovi a vlasti a budú nám predkladať svoje návrhy a rady vrúcne, požiadavky skromne, kritiku, ak bude treba, mierne, a samozrejme všetko s náležitou rozvahou v tom duchu, v akom sme prisľúbili viesť naše noviny v Ohlase. V takom prípade sa bude dať prijať, nasledovať a vykonať všetko, čo sa bude považovať za dobré. Musíme však pritom nazrieť hlboko do svojho vnútra, dokonale spoznať sami seba, nesmieme si svoje nedostatky pred sebou zakrývať, ale vyniesť ich na svetlo sveta, a nesmieme sa svojich slabostí hneď zľaknúť, musíme mať vôľu ich napraviť a namieriť správnym smerom. Najväčšou povinnosťou každého národa je byť k sebe úprimný, a to musíme byť i my, ak chceme ísť ďalej a žiť, musíme mať dost' sily všetko si priznať a potom i silu to napraviť, inak uviazneme tam, kde sme boli doteraz. Darmo je, ľudia majú svoje chyby, aj my ich máme, nie je hanba priznať sa k nim, lebo už tým preukazujeme chuť polepšiť sa, potupou by bolo v nich zotrvať.

Toho sa teda budeme v týchto novinách držať, a ak bude mať naše publikum rovnakú vôľu ako my, pevne veríme, že to, do čoho sa práve púšťame, sa nám podarí, a že to, čo po dôkladnej úvahe budeme chcieť, aj vykonáme.